

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht

Art. 2. In artikel 1 van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en binnen het kader van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht wordt het volgende opschrift ingevoegd:

“Algemene bepalingen
”;

Art. 3. In artikel 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 juli 2013, 15 juli 2016, 3 februari 2017 en 8 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Definities
”;

2° in paragraaf 1 wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1 context: het sociale netwerk rond de minderjarige en rond de ouders van die minderjarige en, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken van die minderjarige, dat afhankelijk van de hulpvraag van die personen van betekenis is. Het sociale netwerk omvat ook steunfiguren;”;

3° in paragraaf 1 worden punt 4° en punt 5° vervangen door wat volgt:

“4° residentiële jeugdhulpverlening: jeugdhulpverlening met een verblijfscomponent waar een minderjarige aan toevertrouwd wordt;
5° semi-residentiële jeugdhulpverlening: collectieve dagondersteuning zonder overnachting;”;

4° in paragraaf 1, 12°, wordt de zinsnede “artikel 2, 6°, c) en d)” vervangen door de zinsnede “artikel 2, 6°, a) en d)”;

5° in paragraaf 1, 13°, wordt de zinsnede “artikel 2, 6°, c) en d)” vervangen door de zinsnede “artikel 2, 6°, a) en d)”;

6° in paragraaf 1 wordt een punt 16°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“16°/1 sanctie: de maatregel die genomen wordt ten aanzien van de minderjarige naar aanleiding van regel- en normoverschrijdend gedrag, als de situatie gede-escaleerd is. Deze maatregel verschilt van de sanctie die kan worden opgelegd door de jeugdrechtbank, vermeld in artikel 2, 19° van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht;”;

7° aan paragraaf 1 worden een punt 21° tot en met punt 28° toegevoegd, die luiden als volgt:

“21° gemeenschapsinstelling: een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 2, 4°, van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht;

22° het Vlaams detentiecentrum: een instelling of afdeling van de gemeenschapsinstelling, bevoegd voor de uitvoering van de voorlopige hechtenis of de gevangenisstraf ten aanzien van uit handen gegeven jongeren tot de maximale leeftijd van drieëntwintig jaar op basis van artikel 12 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 tot inrichting van de gemeenschapsinstellingen en tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht;

23° de Commissie van toezicht: de Commissie van Toezicht voor jeugdinstanties, die werd opgericht op basis van artikel 16 van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris en houdende oprichting van een Commissie van Toezicht met betrekking tot voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren;

24° voorziening met mandaat tot geslotenheid: het Vlaams detentiecentrum, een gemeenschapsinstelling of een voorziening die erkend is op basis van artikel 15 of 27/2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de

erkenningvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp die onder toezicht staat van de Commissie van toezicht;

25° afzondering: het verblijf van een persoon in een individuele afzonderingskamer die daarvoor speciaal is ingericht of het verblijf van een persoon in een ander lokaal voor één persoon dat de persoon niet zelfstandig kan verlaten;

26° afzonderingskamer: een specifieke, veilig ingerichte, hoog beveiligde ruimte, die de persoon niet zelfstandig kan verlaten;

27° fixatie: elke handeling of elk gebruik van materiaal of medicatie die de bewegingsvrijheid van personen beperkt, verhindert of belemmert, waarbij de personen niet zelfstandig hun bewegingsvrijheid kunnen herwinnen;

28° ontwikkelingsgericht leefklimaat: een ontwikkelingsgericht leefklimaat omvat de kwaliteit van de fysieke en sociale omgeving. In een ontwikkelingsgericht leefklimaat wordt voorzien in voldoende en noodzakelijke voorwaarden voor fysieke en mentale gezondheid, welzijn, contact, veiligheid en persoonlijke groei van minderjarigen. In een ontwikkelingsgericht leefklimaat worden minderjarigen behandeld met respect voor hun integriteit en menselijke waardigheid en de kinder- en mensenrechten en ook met respect voor hun persoonlijke autonomie. Een ontwikkelingsgericht leefklimaat is in voorkomend geval gericht op herstel en in elk geval op succesvolle participatie in de maatschappij. De relatie tussen de minderjarige, de jeugdhulpverlener en de ruimere omgeving is daarin essentieel.”;

8° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 4. In artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juni 2018, 15 februari 2019 en 15 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Toepassingsgebied
”;

2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Vlaams detentiecentrum” ingevoegd;

3° aan paragraaf 1, tweede lid, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Artikel 12/8, 15/3 en 28 tot en met 28/7 zijn niet van toepassing op het Vlaams detentiecentrum. Voor het omgaan met persoonlijke bezittingen, het gebruik van fouillering en het omgaan met afzondering en fixatie wordt verwezen naar de basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden.”;

4° paragraaf 1/1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1/1. De rechten, vermeld in dit decreet, zijn ook van toepassing op meerderjarigen ten aanzien van wie jeugdhulpverlening wordt georganiseerd en meerderjarigen ten aanzien van wie een reactie loopt in het kader van artikel 2,

17° van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, of die in het Vlaams detentiecentrum verblijven, met uitzondering van de rechten, vermeld in artikel 4, artikel 11, §3, artikel 22, §2, tweede lid, 3°, en §5, artikel 24, §2, en artikel 28, §2, 3°, van dit decreet.”.

Art. 5. In artikel 4 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Bekwaamheid van de minderjarige
”;

2° paragraaf twee wordt vervangen door wat volgt:

“§2. In afwijking van paragraaf 1, oefenen de minderjarigen de rechten, vermeld in artikel 8, 13 en 22, zelfstandig uit op voorwaarde dat de minderjarigen tot een redelijke beoordeling van hun belangen in staat zijn, rekening houdend met de leeftijd, de ontwikkeling en de maturiteit van de minderjarigen. De minderjarigen van twaalf jaar of ouder worden vermoed in staat te zijn tot een redelijke beoordeling van hun belangen.”.

Art. 6. Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 5. Belang van de minderjarige

Het belang van de minderjarige vormt de belangrijkste overweging bij het verlenen van jeugdhulp en bij de toepassing van de rechten van de minderjarige in de jeugdhulp. Bij het verlenen van jeugdhulp vereist het belang van de minderjarige dat die gepaste bescherming en zorg krijgt.

Bij het vaststellen en het toepassen van het belang van de minderjarige wordt rekening gehouden met de mening van de minderjarige na dialoog als vermeld in artikel 16.

Bij het vaststellen en toepassen van het belang van de minderjarige wordt ook ten minste rekening gehouden met de identiteit van de minderjarige, diens fysieke en emotionele noden, het belang van het netwerk voor de minderjarige, de veiligheid en gezondheid van de minderjarige, de individuele kwetsbaarheid van de minderjarige en de ontwikkelingskansen voor de minderjarige.

Bij de vaststelling van het belang van de minderjarige is ook respect vereist voor de mening en voor de verantwoordelijkheden van de ouders.”.

Art. 7. In artikel 6 van hetzelfde decreet wordt het volgende opschrift ingevoegd:

“Toepassing rechten zonder onderscheid
”.

Art. 8. Artikel 7 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 7. Recht op jeugdhulp

Binnen het beschikbare jeugdhulpaanbod heeft de minderjarige recht op jeugdhulp op maat als vermeld in artikel 6 van het decreet integrale jeugdhulp. Jeugdhulp omvat ook afsluiting en nazorg. In de jeugdhulp heeft de minderjarige het recht om zo gewoon mogelijk op te groeien."

Art. 9. In artikel 8 van hetzelfde decreet wordt het volgende opschrift ingevoegd:

"Recht op vrije keuze voor buitengerechtelijke jeugdhulp
".

Art. 10. In artikel 9 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

"Recht op vrije keuze van jeugdhulpaanbieder
";

2° de woorden "zijn keuze" worden vervangen door de woorden "die keuze".

Art. 11. In artikel 10 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

"Recht om de interventie van een jeugdhulpverlener te weigeren
";

2° in paragraaf 1, tweede lid wordt de zin "De minderjarige heeft het recht om een schriftelijke motivering van die weigering aan zijn dossier te laten toevoegen." vervangen door de zin "De minderjarige heeft het recht om een schriftelijke motivering van de voormelde weigering aan diens dossier te laten toevoegen."

Art. 12. Artikel 11 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 februari 2017, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 11. Recht op informatie

§1. De minderjarige heeft recht op duidelijke, toereikende, begrijpelijke en ondersteunende informatie op maat over de jeugdhulp en over alle zaken die daarmee verband houden, met inbegrip van de rechten van minderjarigen in de jeugdhulp.

§2. Bij de opstart van en tijdens het verblijf heeft de minderjarige recht op een open dialoog waarin besproken wordt waarom de minderjarige in de voorziening

verblijft, op welke wijze het leven in de voorziening georganiseerd wordt, welke regels en afspraken er zijn en op welke wijze daarmee wordt omgegaan.

Conform paragraaf 1 krijgen de minderjarigen bij de opstart van het verblijf informatie over hun rechten, en in het bijzonder over:

- 1° het recht om met hun vertrouwenspersoon en in voorkomend geval hun advocaat te communiceren;
- 2° de rol van het personeel;
- 3° de klachtmechanismes.

In een gemeenschapsinstelling en het Vlaams detentiecentrum betreft de informatie, vermeld in dit artikel, ook het recht om hoger beroep aan te tekenen tegen de plaatsingsbeslissing.

Als persoonsgegevens verwerkt worden met cameratoezicht, wordt de minderjarige voorafgaand en in duidelijke en eenvoudige taal geïnformeerd over de modaliteiten van het voormelde toezicht, met behoud van de toepassing van de bepalingen van deze afdeling, afdeling 5 en de wetgeving over de regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's. De minderjarige wordt minstens geïnformeerd over de duurtijd van de verwerking en het recht op toegang tot, inzage in en aanpassing van de opnames.

Voorzieningen die vrijheidsbeperkende maatregelen toepassen, nemen de mogelijke vrijheidsbeperkende afspraken door, met in het bijzonder de afspraken over afzondering en fixatie, vermeld in artikel 28/1 tot en met 28/7.

Na de dialoog, vermeld in het eerste lid, ontvangt de minderjarige documentatie waarin de informatie, vermeld in dit artikel, toegankelijk wordt beschreven en op regelmatige tijdstippen in de loop van het hulpverleningstraject wordt herhaald.

Een voorziening met mandaat tot geslotenheid geeft de minderjarige bij opname de informatie die door de Commissie van Toezicht ter beschikking wordt gesteld.

§3. In het belang van de minderjarige, vermeld in artikel 5, kan worden beslist om de minderjarige niet te informeren over bepaalde zaken met betrekking tot de context van de minderjarige. Een dergelijke beslissing wordt gemotiveerd en in het dossier van de minderjarige opgenomen. De vertrouwenspersoon, vermeld in artikel 24, heeft het recht om over de voormelde zaken geïnformeerd te worden.”.

Art. 13. Artikel 12 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 12. Recht op begrijpelijke en ondersteunde communicatie

De communicatie met de minderjarige verloopt in een begrijpelijke en als dat nodig is een ondersteunde taal, die is afgestemd op de leeftijd, maturiteit en ontwikkeling van de minderjarige. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze het voormelde recht wordt nageleefd ten aanzien van anderstalige minderjarigen.”.

Art. 14. In hoofdstuk V van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een afdeling 4/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 4/1. Recht op onderwijs, tijdsbesteding, vrije tijd en arbeid”.

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in afdeling 4/1, ingevoegd bij artikel 12, een artikel 12/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/1. Recht op onderwijs

§1. De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft recht op kwalitatief onderwijs dat zo veel als mogelijk aangepast is aan diens behoeften en vaardigheden.

Zonder afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de ouders, en in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken, ondersteunt de jeugdhulpvoorziening de minderjarige waar nodig in het voormelde schoolse traject, bij voorkeur in een erkende school buiten de jeugdhulpvoorziening.

§2. Als onderwijs in een school buiten de jeugdhulpvoorziening in het kader van het mandaat tot beslotenheid en ingevolge een beslissing van de jeugdrechter niet mogelijk is, wordt het onderwijs voor de minderjarige in de jeugdhulpvoorziening georganiseerd door een erkende onderwijsinstelling. Het onderwijs dat in de periode van het verblijf wordt geboden, sluit zo veel als mogelijk aan op de onderwijsloopbaan van de minderjarige.

§3. De jeugdhulpvoorziening informeert de minderjarige over de mogelijkheden tot het behalen van een diploma of getuigschrift.”.

Art. 16. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 12/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/2. Recht op tijdsbesteding

Zonder afbreuk te doen aan het recht op onderwijs heeft de minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, recht op tijdsbesteding op maat van de minderjarige. De voormelde tijdsbesteding wordt door de jeugdhulpvoorziening of door een andere organisatie georganiseerd.”.

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 12/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/3. Recht op vrije tijd

§1. De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft dagelijks recht op vrije tijd. De voormelde vrije tijd kan georganiseerde en

in elk geval ongeorganiseerde vrije tijd zijn. De minderjarige kan tijdens de voormelde vrije tijd individueel of collectief, een intellectuele, culturele, sociale, artistieke of fysieke activiteit uitoefenen, binnen of buiten de jeugdhulpvoorziening, passend binnen het begeleidingstraject van de minderjarige, desgevallend afgestemd met de jeugdrechter overeenkomstig artikel 27, §3 van het jeugddelinquentiedecreet. De minderjarige heeft voor de voormelde vrije tijd ook toegang tot de eigen kamer.

§2. De minderjarige die het Vlaams detentiecentrum wenst te verlaten om een van de in paragraaf 1 omschreven activiteiten uit te oefenen, kan dat alleen als dat in overeenstemming is met het individueel detentieplan en met de wijze van strafuitvoering die op diegene van toepassing is.”.

Art. 18. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 12/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/4. Recht op fysieke activiteit

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft recht op dagelijkse fysieke activiteit en op tijdsbesteding in de buitenlucht.”.

Art. 19. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde afdeling 4/1 een artikel 12/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/5. Recht op arbeid

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt heeft recht op arbeid en op de vrije keuze van arbeid met behoud van de toepassing van de bepalingen van de Arbeidswet van 16 maart 1971 en als de opdracht en de organisatie van de jeugdhulpaanbieder dat toelaten.

De tewerkstelling, vermeld in het eerste lid, gebeurt bij voorkeur in de samenleving, op maat van de minderjarige en passend binnen het begeleidingstraject van de minderjarige. Als de tewerkstelling in de samenleving niet mogelijk is, gebeurt de tewerkstelling met gelijkaardige organisatie en methoden als in de samenleving. Onderwijs en beroepsopleiding hebben voorrang op het recht op arbeid. Zolang de minderjarige onderworpen is aan de leerplicht, kan die alleen arbeid verrichten buiten de schooluren en buiten de werkdagen en werkuren van de beroepsopleiding.”.

Art. 20. In hoofdstuk V van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt het opschrift van afdeling 5 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 5. Recht op respect voor het privé- en familieleven”.

Art. 21. In hoofdstuk 5, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/6. Recht op respect voor de persoonlijke levenssfeer

De minderjarige heeft recht op respect voor diens persoonlijke levenssfeer, met inbegrip van al de volgende aspecten:

- 1° de bescherming van persoonsgegevens, met behoud van de toepassing van de bepalingen van afdeling 7;
- 2° een respectvolle omgang met diens politieke, filosofische, ideologische of religieuze overtuiging, genderidentiteit en seksuele geaardheid;
- 3° het recht op overleg over de verblijfsomstandigheden bij semi-residentiële of residentiële jeugdhulpverlening.”.

Art. 22. In hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/7. Recht op verblijf in een gepaste, individuele kamer

§1. De minderjarige binnen de residentiële jeugdhulpverlening verblijft in een individuele kamer.

In het belang van de minderjarige kan van het eerste lid worden afgeweken. De voormelde afwijking wordt gemotiveerd.

§2. De kamer waar de minderjarige in de residentiële jeugdhulpverlening verblijft, voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- 1° ze is proper;
- 2° ze is in goede staat;
- 3° er is een mogelijkheid tot verluchting en rechtstreeks daglicht;
- 4° ze is aangepast aan de noden van de minderjarige.

De minderjarige kan de kamer, vermeld in het eerste lid, naar eigen wensen inrichten, rekening houdend met het huishoudelijk reglement van de jeugdhulpvoorziening. De Vlaamse Regering kan verduidelijkende en aanvullende voorwaarden bepalen waaraan een kamer moet voldoen.”.

Art. 23. In hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/8 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/8. Recht op persoonlijke bezittingen

§1. De minderjarige binnen de residentiële jeugdhulpverlening beschikt over en zorgt voor diens persoonlijke bezittingen en de minderjarige kan die bezittingen bewaren in de eigen kamer of in een persoonlijke opbergruimte.

De jeugdhulpvoorziening kan voorwerpen die het samenwonen en de veiligheid van de minderjarige in het gedrang kunnen brengen, verbieden.

De jeugdhulpvoorziening omschrijft in het huishoudelijk reglement op welke soort voorwerpen het tweede lid van toepassing is en op welke wijze daar in dialoog mee wordt omgegaan, en ze informeert de minderjarige daarover.

§2. De jeugdhulpvoorziening zorgt ervoor dat de minderjarige een archief krijgt met spullen die de minderjarige persoonlijk toebehoren, opdat de minderjarige het verblijf in de residentiële jeugdhulpverlening kan reconstrueren.”.

Art. 24. In hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/9 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/9. Recht op eigen kleding

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, draagt de eigen kleding en schoenen. De voorziening waakt er mee over dat die kleding en schoenen aangepast zijn aan de sociale- en weersomstandigheden en biedt in voorkomend geval tijdelijk geschikte kleding en schoenen aan. Het huishoudelijk reglement kan bepalen dat voor specifieke activiteiten specifieke, eventueel door de voorziening ter beschikking gestelde, kleding en schoenen, moeten worden gedragen of dat er bepaalde beperkingen gelden op het dragen van sommige kledingstukken in specifieke situaties.”.

Art. 25. In hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 12/10 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 12/10. Recht op hygiëne

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft het recht om de eigen persoonlijke hygiëne te onderhouden, in veilige en hygiënische omstandigheden.”.

Art. 26. Artikel 13 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 13. Recht om niet van ouders gescheiden te worden

Een minderjarige kan niet tegen diens wil van de ouders worden gescheiden, tenzij een rechterlijke beslissing dat beveelt.”.

Art. 27. Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art 14. Recht op contact met familie

Als jeugdhulpverlening de minderjarige scheidt van een ouder of opvoedingsverantwoordelijke, van een broer of zus, of van een halfbroer of halfzus, heeft de minderjarige recht op informatie over die persoon en ook recht op regelmatig, persoonlijk en rechtstreeks contact met die persoon, tenzij dat in strijd is met een rechterlijke beslissing. In het belang van de minderjarige, vermeld in artikel 5, kan de jeugdhulp in afwachting van een rechterlijke beslissing het persoonlijk en rechtstreeks contact tijdelijk opschorten. De voormelde tijdelijke opschorting wordt uitvoerig gemotiveerd in het dossier van de minderjarige.

Gevoelige informatie over een ouder, opvoedingsverantwoordelijke, broer of zus, of halfbroer of halfzus wordt op een zodanige manier verstrekt dat het welzijn van de minderjarige zo min mogelijk wordt geschaad.”.

Art. 28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een artikel 14/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 14/1. Recht op bezoek

§1. Met behoud van de toepassing van artikel 14 heeft de minderjarige binnen de residentiële jeugdhulpverlening recht op regelmatig bezoek van personen naar keuze vanaf het moment van aankomst. De jeugdhulpvoorziening bepaalt de bezoeksregeling in het huishoudelijk reglement en zorgt ervoor dat het bezoek plaatsvindt in een huiselijke sfeer. De jeugdhulpvoorziening levert gepaste inspanningen om dat bezoek mogelijk te maken. De organisatie van het bezoek wordt afgestemd met het traject van de minderjarige.

§2. Het recht op bezoek kan alleen worden beperkt door:

- 1° een rechterlijke beslissing, gemotiveerd in het belang van de minderjarige;
- 2° een beslissing van de jeugdhulpvoorziening als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:
  - a) de gepaste inspanningen, vermeld in paragraaf 1, maken het recht op bezoek niet mogelijk;
  - b) de beperking betreft alleen het bezoek van specifieke personen;
  - c) de beslissing wordt genomen in afwachting van een rechterlijke beslissing, na een individuele beoordeling;
  - d) de beslissing wordt genomen met het oog op de veiligheid van de minderjarige;
- 3° een beslissing van een gemeenschapsinstelling of het Vlaams Detentiecentrum, die in afwijking van het eerste lid, 2°, c) het bezoek met specifieke personen kunnen beperken, na een individuele beoordeling en met het oog op het handhaven van de orde of de veiligheid, zonder daarbij een rechterlijke beslissing af te wachten.

In het geval, vermeld in het eerste lid, 2° en 3° wordt de noodzaak van de tijdelijke opschorting uitvoerig besproken met de minderjarige, gekaderd in het hulpverleningstraject van de minderjarige en uitvoerig gemotiveerd in het dossier van de minderjarige. De beperking is maximaal veertien dagen geldig. De voormelde periode kan maar één keer worden verlengd met dezelfde termijn. De beperking wordt ter kennis gebracht van de jeugdrechter en in het geval, vermeld in het eerste lid, 2°, aan de jeugdrechter voorgelegd die ook kan beslissen om de beperking te verlengen tot na de termijn van 28 dagen.

§3. De organisatie van het bezoek kan worden beperkt door:

- 1° een rechterlijke beslissing, gemotiveerd in het belang van de minderjarige;
- 2° een beslissing van de jeugdhulpvoorziening, op voorwaarde dat de aard van de beperking wordt bepaald in het huishoudelijk reglement en alleen met het oog op het handhaven van de orde of de veiligheid.

In het geval, vermeld in het eerste lid, 2°, wordt de noodzaak van de beperking uitvoerig besproken met de minderjarige, gekaderd in het hulpverleningstraject van de minderjarige en uitvoerig gemotiveerd in het dossier

van de minderjarige. De beperking is maximaal veertien dagen geldig. De voormelde periode kan maar één keer worden verlengd met dezelfde termijn. In voorkomend geval wordt de jeugdrechter op de hoogte gebracht van de beperking.

§4. Het recht op bezoek, en de wijze van de organisatie ervan, van de volgende personen of instanties kan nooit beperkt worden binnen de bezoeken die de jeugdhulpvoorziening heeft bepaald en met behoud van de toepassing van de regelgeving die geldt voor de volgende personen of instanties:

- 1° de advocaat van de minderjarige;
- 2° de bevoegde klachteninstantie;
- 3° de betrokken jeugdmagistraten;
- 4° de consulaire en diplomatieke ambtenaren van het land van herkomst van de minderjarige;
- 5° de maandcommissaris;
- 6° de kinderrechtencommissaris;
- 7° de Zorginspectie;
- 8° de consulent.

Als toezicht op het bezoek noodzakelijk is voor de ordehandhaving en veiligheid, bestaat dat toezicht uitsluitend uit een visueel toezicht.

Alleen als er geïndividualiseerde aanwijzingen zijn dat een andere vorm van toezicht in het belang van de orde of veiligheid noodzakelijk is, kan van het tweede lid afgeweken worden. De minderjarige en de personen die op bezoek komen, worden vooraf geïnformeerd over de modaliteiten van het toezicht, de noodzaak daarvoor en de geïndividualiseerde afwijkingen van het visueel toezicht.

Bij het bezoek van de advocaat of de consulent van de minderjarige kan er alleen visueel toezicht worden uitgeoefend.”.

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een artikel 14/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 14/2. Recht op extern contact op andere manieren

§1. Met behoud van de toepassing van artikel 14 heeft de minderjarige die in een residentiële voorziening verblijft, het recht om met iedereen naar keuze regelmatig te communiceren, volgens de bepalingen die opgenomen zijn in het huishoudelijk reglement. Bij aankomst in een voorziening met mandaat tot geslotenheid heeft de minderjarige het recht om minimaal de ouders, de opvoedingsverantwoordelijke en een persoon naar keuze te contacteren.

De minderjarige heeft recht op toegang tot en gebruik van het internet, volgens de praktische bepalingen in het huishoudelijk reglement en rekening houdend met het begeleidingstraject van de minderjarige.

De rechten uit dit artikel kunnen beperkt worden door een rechterlijke beslissing over de communicatie van de minderjarige met specifieke personen.

Een voorziening kan de minderjarige alleen verbieden om te communiceren met een persoon naar keuze als al de volgende voorwaarden zijn vervuld:

- a) de beperking betreft alleen het contact met specifieke personen;
- b) de beslissing wordt genomen in afwachting van een rechterlijke beslissing, op basis van een individuele beoordeling dat die communicatie een bedreiging inhoudt voor de veiligheid van de minderjarige;
- c) de beslissing is noodzakelijk om de veiligheid van de minderjarige te vrijwaren.

In afwijking van het vierde lid, b) kan een gemeenschapsinstelling of het Vlaams Detentiecentrum het contact met specifieke personen beperken, na een individuele beoordeling en met het oog op het handhaven van de orde of de veiligheid, zonder daarbij een rechterlijke beslissing af te wachten.

De beperking, vermeld in het vierde lid, wordt besproken met de minderjarige, gekaderd in het hulpverleningstraject van de minderjarige en uitvoerig gemotiveerd in het dossier van de minderjarige. De beperking is maximaal veertien dagen geldig. De voormelde periode kan maar één keer worden verlengd met dezelfde termijn. De beperking wordt ter kennis gebracht van de jeugdrechter en in het geval, vermeld in het vierde lid, aan de jeugdrechter voorgelegd die ook kan beslissen de beperking te verlengen tot na de termijn van 28 dagen.

§2. De minderjarige heeft het recht om onbeperkt brieven te schrijven en post te ontvangen, behalve als er een rechterlijke beslissing is ten aanzien van de communicatie van de minderjarige met specifieke personen.

§3. Het huishoudelijk reglement van een voorziening kan bepalen aan welke controle schriftelijke communicatie, met inbegrip van briefwisseling en andere post, kan worden onderworpen met het oog op de veiligheid zonder dat de inhoud van de schriftelijke communicatie kan worden gelezen.

§4. De jeugdhulpvoorziening faciliteert de communicatie met de personen en instanties, vermeld in artikel 14/1, §4, en biedt daarvoor ruime contactmogelijkheden.”.

Art. 30. Artikel 15 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 15. Recht op ondersteuning bij het zoeken naar informatie over bepaalde personen

De minderjarige en met name de niet-begeleide minderjarige vreemdeling heeft recht op ondersteuning bij het zoeken naar informatie over de situatie van familieleden of andere personen die belangrijk zijn voor de minderjarige.”.

Art. 31. Aan hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 15/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/1. Recht op hulpverlening dicht bij de verblijfplaats

De jeugdhulpverlening wordt bij voorkeur uitgevoerd zo dicht mogelijk bij de verblijfplaats van de minderjarige of de verblijfplaats van de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige.

In het belang van de minderjarige kan van het eerste lid afgeweken worden.”.

Art. 32. Aan hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 15/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/2. Recht om deel te nemen aan de ruimere samenleving

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft het recht om deel te nemen aan de ruimere samenleving. De jeugdhulpvoorziening biedt de minderjarige volop kansen om de jeugdhulpvoorziening, met of zonder begeleiding, te verlaten. Het verlaten van de jeugdhulpvoorziening gebeurt op maat van de minderjarige en overeenkomstig de afspraken die daarover worden gemaakt in dialoog met de minderjarige en de context van die minderjarige, en in voorkomend geval de jeugdrechter.”.

Art. 33. Aan hoofdstuk V, afdeling 5, van hetzelfde decreet wordt een artikel 15/3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/3. Fouillering en doorzoeken van de kamer

§1. Elke vorm van fouillering van kledij of persoonlijke zaken van de minderjarige of het doorzoeken van de kamer van de minderjarige is verboden, behalve in de gevallen, vermeld in paragraaf 2 en 3.

Conform artikel 19/1 organiseert de jeugdhulpvoorziening een ontwikkelingsgericht leefklimaat in de voorziening, ook op het vlak van fysieke veiligheid. Als de voorziening vermoedens heeft dat de minderjarige bepaalde voorwerpen of substanties bezit die de veiligheid van de minderjarige of anderen in het gedrang brengen, gaat de jeugdhulpvoorziening daarover in dialoog met de minderjarige.

§2. Als de dialoog met de minderjarige niet tot een gepaste oplossing leidt en alleen als er geïndividualiseerde vermoedens zijn dat de minderjarige voorwerpen of substanties in bezit heeft die de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen ernstig in gevaar kunnen brengen, kunnen in een voorziening met mandaat tot geslotenheid de kledij van de minderjarige of persoonlijke zaken gefouilleerd worden.

De minderjarige wordt onmiddellijk voorafgaand aan de fouillering geïnformeerd over de fouillering.

Het moment en de omstandigheden van de fouillering, de geïndividualiseerde vermoedens die de basis vormen voor het fouilleren en het resultaat ervan, worden vermeld in het dossier van de minderjarige. De

minderjarige kan de voormelde vermelding nalezen en becommentariëren. De naam van diegene die de foullering heeft uitgevoerd wordt tevens geregistreerd.

§3. Als de dialoog met de minderjarige niet tot een gepaste oplossing leidt en alleen als er geïndividualiseerde vermoedens zijn dat de minderjarige voorwerpen of substanties bezit die de eigen veiligheid of de veiligheid van anderen ernstig in gevaar kunnen brengen, kan in een voorziening met mandaat tot geslotenheid de kamer van de minderjarige doorzocht worden.

De minderjarige wordt onmiddellijk voorafgaand aan de doorzoeking geïnformeerd over de doorzoeking van de kamer en over de motivatie daarvoor. Er wordt maximaal naar gestreefd dat de minderjarige aanwezig is bij de doorzoeking.

Het doorzoeken van de kamer gebeurt minimaal in aanwezigheid van een tweede persoon. Het moment van en de omstandigheden bij het doorzoeken, de geïndividualiseerde vermoedens die de basis vormen voor het doorzoeken en het resultaat ervan, worden vermeld in het dossier van de minderjarige en worden gecommuniceerd met de minderjarige. De minderjarige kan de voormelde vermelding nalezen en becommentariëren. De naam van diegene die de doorzoeking heeft uitgevoerd wordt tevens geregistreerd.

§4. Als er naar aanleiding van de foullering als vermeld in paragraaf 2, of bij het doorzoeken van de kamer, vermeld in paragraaf 3 voorwerpen of substanties in het bezit van de minderjarige worden gevonden waarvan het bezit strafbaar is of die de veiligheid van de minderjarige of anderen ernstig in gevaar brengen, kunnen, met behoud van de toepassing van de regelgeving inzake beroepsgeheim, die voorwerpen of substanties in beslag genomen worden en, tegen afgifte van een ontvangstbewijs, ten behoeve van de minderjarige worden bewaard, hetzij met diens toestemming vernietigd worden, hetzij ter beschikking gehouden worden van de bevoegde overheden, met het oog op voorkoming of vaststelling van strafbare feiten. Bij de inbeslagname wordt erover gewaakt dat het bijhouden of vernietigen niet in strijd is met een andersluidende wettelijke verplichting

§5. Het huishoudelijk reglement bepaalt de manier waarop de foullering en de doorzoeking van de kamer plaatsvindt, met inbegrip van de personen die bevoegd zijn de foullering uit te voeren.”.

Art. 34. Artikel 16 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. Recht op participatie

Met behoud van de toepassing van de verlening van gerechtelijke jeugdhulp, vermeld in artikel 2, §1, 6°, heeft de minderjarige recht op participatie bij de totstandkoming en de uitvoering van de jeugdhulp die aan de minderjarige wordt verleend.

De minderjarige heeft het recht de regie van diens traject mee in handen te houden en heeft het recht om diens mening vrij te uiten in elke aangelegenheid of procedure over de jeugdhulp die de minderjarige betreft. Als

de minderjarige niet in staat is om diens mening te uiten, worden passende maatregelen genomen om de mening van de minderjarige te achterhalen. Aan de mening van de minderjarige wordt in de mate van het mogelijke passend gevolg gegeven, in overeenstemming met de leeftijd en de maturiteit van de minderjarige. Als aan de mening van de minderjarige geen passend gevolg wordt gegeven, wordt dat afdoende gemotiveerd. De voormelde motivering wordt aan het dossier toegevoegd.”.

Art. 35. In artikel 17 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Recht op evaluatie
”;

2° de woorden “heeft de minderjarige recht op een periodieke evaluatie van de jeugdhulpverlening die hij krijgt” worden vervangen door de woorden “heeft de minderjarige recht op een periodieke evaluatie van de jeugdhulpverlening die de minderjarige krijgt, in functie van het zicht krijgen op het bereiken van de vooropgestelde hulpverlenings- en begeleidingsdoelen.”;

3° de woorden “Hij heeft recht op” worden vervangen door de woorden “De minderjarige heeft recht op”.

Art. 36. Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. Recht op participatie in semi-residentiële of residentiële jeugdhulpverlening

De minderjarige aan wie die voorziening semi-residentiële of residentiële jeugdhulpverlening aanbiedt, heeft het recht om met medebewoners te vergaderen over aspecten van de jeugdhulpverlening.”.

Art. 37. In artikel 19 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Participatieregeling
”;

2° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° er is een inspraakprocedure en/of een inspraakorgaan dat systematisch samenkomt en waar in een dialoog onderwerpen over het samenleven of het individuele traject besproken worden;”;

3° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:

“2° als dat mogelijk is en in elk geval bij semi-residentiële of residentiële jeugdhulpverlening, gebeurt de inspraak ook collectief;”;

4° punt 4° wordt vervangen door wat volgt:

“4° de jeugdhulpvoorziening biedt haar medewerking om de systematische inspraak vanuit evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid te realiseren.”.

Art. 38. Aan hoofdstuk V, afdeling 6, van hetzelfde decreet wordt een artikel 19/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 19/1. Recht op een ontwikkelingsgericht leefklimaat

De jeugdhulpvoorziening die semi-residentiële of residentiële jeugdhulpverlening aanbiedt aan de minderjarige, organiseert in de voorziening een ontwikkelingsgericht leefklimaat.

Het ontwikkelingsgericht leefklimaat wordt georganiseerd in dialoog en in gedeelde verantwoordelijkheid met de minderjarige.”.

Art. 39. In hoofdstuk V van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt het opschrift van afdeling 7 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 7. Recht op dossier”.

Art. 40. In artikel 20 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 juli 2013, 8 juni 2018 en 15 maart 2019, wordt het volgende opschrift ingevoegd:

“Recht op een dossier
”;

Art. 41. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een artikel 20/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 20/1. Recht op informatie over het dossier

Conform artikel 13 en 14 van de algemene verordening gegevensbescherming heeft de minderjarige recht op informatie over de gegevens die de minderjarige betreffen en die over de minderjarige worden bijgehouden en met wie die gegevens kunnen en effectief gedeeld worden. De voorziening beschikt over een procedure waarin is uitgewerkt op welke wijze de informatiedeling verloopt.”.

Art. 42. Artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 8 juni 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Recht op een aparte rubriek betreffende de gezondheid

In het dossier worden de gegevens over de gezondheid apart bijgehouden. De verwerking van en de toegang tot die gegevens is onderworpen aan de relevante

bepalingen uit de algemene verordening gegevensbescherming en de regelgeving betreffende de rechten van de patiënt.

”;

Art. 43. In artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 8 juni 2018 en 15 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Recht op toegang tot bepaalde gegevens en toelichting daarbij

”;

2° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden “die hem betreffen” vervangen door de woorden “de minderjarige betreffen”;

3° in paragraaf 2, tweede lid, 3°, wordt de zinsnede “artikel 11, § 2,” vervangen door de zinsnede “artikel 11, §3, van dit decreet”;

4° in paragraaf 2, derde lid, wordt het woord “hij” vervangen door “die”;

5° in paragraaf 3, tweede lid, worden de woorden “zijn persoonlijke levenssfeer” vervangen door “de persoonlijke levenssfeer van die derde”;

6° paragraaf 6 wordt vervangen door wat volgt:

“§6. De documenten die de minderjarige aanreikt, worden toegevoegd aan het dossier op verzoek van de minderjarige.

De minderjarige heeft het recht om diens versie te geven van de feiten die vermeld zijn in diens dossier.”;

7° in paragraaf 7, eerste lid, worden de woorden “zijn dossier waartoe hij toegang heeft” vervangen door de woorden “diens dossier waartoe die toegang heeft”;

8° in paragraaf 7, eerste lid, worden de woorden “waartoe hij toegang heeft op een andere wijze” vervangen door de woorden “waartoe die toegang heeft op een andere wijze”.

Art. 44. Artikel 23 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 23. Recht op verzet tot toegang tot gegevens

De minderjarige kan zich uitdrukkelijk en gemotiveerd verzetten tegen de toegang van een persoon van het cliëntsysteem, vermeld in artikel 22, §4, tot gegevens die de minderjarige aanwijst.”.

Art. 45. In artikel 24 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 juli 2013 en 15 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Recht op bijstand door een vertrouwenspersoon
”;

2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede “uitoefening van zijn rechten, opgesomd in dit decreet, te laten bijstaan door een persoon” vervangen door de zinsnede “uitoefening van de rechten, vermeld in dit decreet, te laten bijstaan door een vertrouwenspersoon”;

3° aan paragraaf 1, tweede lid, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“De voormelde persoon vrijwaart de belangen van de minderjarige. De minderjarige treedt zo veel als mogelijk in overleg met de vertrouwenspersoon om het mandaat en de opdrachten van de vertrouwenspersoon nader in te vullen. De minderjarige wijst zelf een vertrouwenspersoon aan, die niet de ouder is.”;

4° in paragraaf 2, eerste lid, wordt de zinsnede “Als de minderjarige niet in staat is om zelf een persoon als bedoeld in § 1, aan te wijzen en als de minderjarige en zijn ouders tegenstrijdige belangen hebben, kan de jeugdhulpvoorziening of de toegangspoort voor hem” vervangen door de woorden “Als de minderjarige niet in staat is om zelf een persoon als vermeld in paragraaf 1, aan te wijzen en als de minderjarige en diens ouders tegenstrijdige belangen hebben, kan de jeugdhulpvoorziening of de toegangspoort een vertrouwenspersoon aanwijzen voor die minderjarige”;

5° in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden “de minderjarige en zijn” vervangen door de woorden “de minderjarige en diens”.

Art. 46. In hoofdstuk V van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt het opschrift van afdeling 9 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 9. Recht op gezondheidszorg”.

Art. 47. Artikel 25 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 25. Recht op gezondheidszorg

De minderjarige aan wie residentiële jeugdhulpverlening verleend wordt, heeft recht op fysieke en geestelijke gezondheidszorg die gelijkwaardig is met de gezondheidszorg in de samenleving, en heeft recht op adequate medicatie.”.

Art. 48. In artikel 26 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 29 juni 2012, wordt het volgende opschrift ingevoegd:

“Recht op een vrij besteedbaar bedrag
”;

Art. 49. In hoofdstuk V, afdeling 11, van hetzelfde decreet wordt vóór artikel 27 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Algemeen”.

Art. 50. Artikel 27 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 27. Recht op een menswaardige behandeling

Geen enkele minderjarige wordt in de jeugdhulp onderworpen aan een onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing. Elk optreden, en in het bijzonder het optreden, vermeld in deze afdeling, gebeurt met eerbied voor de waardigheid van de minderjarige.”.

Art. 51. In hoofdstuk V, afdeling 11, van hetzelfde decreet wordt vóór artikel 28 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Preventie- en reactiebeleid”.

Art. 52. Artikel 28 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 28. Preventie- en reactiebeleid

§1. Elke jeugdhulpvoorziening evalueert regelmatig, en zo veel mogelijk in samenspraak met de minderjarigen, de leefregels en afspraken in de voorziening op hun nut en noodzaak. Elke jeugdhulpvoorziening beschikt over een uitgewerkt preventie- en reactiebeleid dat beschrijft op welke wijze de jeugdhulpvoorziening omgaat met het niet respecteren van leefregels en afspraken of het stellen van normoverschrijdend gedrag en dat past binnen een ontwikkelingsgericht leefklimaat. Conform artikel 11, §2, informeert de jeugdhulpvoorziening de minderjarige over de voormelde leefregels en afspraken en over het voormelde reactiebeleid.

Het reactiebeleid, vermeld in het eerste lid, voldoet aan de volgende principes:

- 1° er wordt prioritair ingezet op dialoog, bemiddeling of herstel;
- 2° elk optreden is leeftijdsadequaat, en houdt rekening met de ontwikkeling en de persoonlijkheid van de minderjarige;
- 3° elk optreden houdt rekening met de omstandigheden, met inbegrip van het traject van minderjarige, en gebeurt zo veel mogelijk in dialoog met de minderjarige;
- 4° elk optreden is proportioneel met het gestelde gedrag, waarbij gekozen wordt voor het minst ingrijpende;
- 5° elk optreden wordt beoordeeld op zijn billijkheid;
- 6° elk optreden bevordert de ontwikkeling van de minderjarige en heeft geen traumatische uitwerking.

§2. Als het reactiebeleid, vermeld in paragraaf 1, sancties bevat, voldoen die sancties aan al de volgende principes:

- 1° een sanctie kan alleen individueel worden opgelegd;
- 2° een sanctie die impact heeft op het individuele traject van de minderjarige kan alleen na een multidisciplinair overleg opgelegd worden;
- 3° de ouders, en in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige worden ingelicht over de sanctie.

§3. In het huishoudelijk reglement worden al de volgende elementen nader bepaald:

- 1° de soorten sancties die kunnen worden opgelegd, door wie en op welke wijze een sanctie beëindigd wordt;
- 2° de procedure die wordt gevolgd bij het opleggen van een sanctie, met inbegrip van de manier waarop de minderjarige betrokken of gehoord wordt en het herstel.

De sancties die worden opgelegd ten aanzien van een minderjarige worden geregistreerd in het dossier van de minderjarige. In het dossier worden al de volgende elementen genoteerd:

- 1° de datum en het uur waarop de sanctie begint en eindigt;
- 2° de aanleiding voor de sanctie.

De registratie van sancties wordt meegenomen in een regelmatige evaluatie van het preventie- en reactiebeleid van de voorziening.

Als sanctie zijn lichamelijke straffen, geestelijk geweld, onthouding van maaltijden, collectieve sancties, inhouden van zakgeld, afzondering, fixatie en, behoudens andersluidende rechterlijke beslissing, onthouding en beperking van bezoekrecht en overplaatsing naar een andere voorziening of andere leefgroep verboden.

§4. Nadat het optreden of de sanctie uitgevoerd is, volgt er een nabespreking met de minderjarige.”.

Art. 53. Aan hoofdstuk V, afdeling 11, van hetzelfde decreet wordt een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Preventie van afzondering en fixatie”.

Art. 54. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 48, een artikel 28/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/1. Preventie van afzondering en fixatie

§1. Het gebruik van afzondering en fixatie door de jeugdhulpvoorziening wordt zo veel als mogelijk vermeden.

Afzondering of fixatie als sanctie is verboden.

Afzondering of fixatie als collectieve maatregel is verboden. In afwijking kan afzondering 's nachts en in alarmsituaties in een gemeenschapsinstelling als collectieve maatregel gebruikt worden.

§2. Elke jeugdhulpvoorziening ontwikkelt een beleid over de preventie van vrijheidsbeperkende maatregelen en de afbouw ervan, en in voorkomend geval, over het gebruik van afzondering en fixatie in het bijzonder en betreft de minderjarigen en de ouders, en in voorkomend geval, de

opvoedingsverantwoordelijken bij de ontwikkeling van dat beleid. Conform artikel 11, §2, wordt de minderjarige geïnformeerd over het voormelde beleid.”.

Art. 55. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/2. Voorwaarden voor afzondering en fixatie om de veiligheid te herstellen bij acuut en ernstig gevaar

Afzondering of fixatie om de veiligheid te herstellen bij acuut en ernstig gevaar voor de minderjarige of anderen, al dan niet met instemming van de minderjarige of de ouders, is verboden tenzij onder de volgende voorwaarden:

- 1° de maatregel wordt ingezet als laatste redmiddel als preventieve interventies en alternatieven niet of niet langer volstaan;
- 2° de maatregel duurt zo kort mogelijk en stopt als het gevaar niet langer ernstig en acuut is;
- 3° de toepassing van afzondering of fixatie gebeurt alleen op maat van en zo veel mogelijk afgestemd met de minderjarige, de ouders en, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken en de situatie, conform de afspraken daarover die op voorhand in het dossier zijn bepaald conform artikel 28/5;
- 4° tijdens het toepassen van de maatregel wordt blijvend gezocht naar minder ingrijpende alternatieven en de maatregel wordt uitgevoerd conform de afspraken daarover die op voorhand in het dossier zijn bepaald conform artikel 28/5;
- 5° mechanische fixatie bij minderjarigen, jonger dan twaalf jaar, is verboden;
- 6° het gelijktijdig toepassen van afzondering samen met fixatie wordt zo veel als mogelijk vermeden;
- 7° passende maatregelen worden genomen om de minderjarige van de nodige medische zorg te verzekeren als de medische bijstand bij de afzondering of fixatie vereist is;
- 8° de jeugdhulpverlener heeft tijdens de maatregel regelmatig contact met de minderjarige met de focus op het welbevinden van de minderjarige;
- 9° de minderjarige heeft tijdens de maatregel de mogelijkheid om heen en weer te communiceren met een nabije jeugdhulpverlener van de jeugdhulpvoorziening.

In het eerste lid, 5°, wordt verstaan onder mechanische fixatie: fixatie door het gebruik van mechanische hulpmiddelen die bevestigd zijn aan of in de directe omgeving van de persoon. Die mechanische hulpmiddelen kunnen niet zelfstandig door de persoon verwijderd worden. Hulpmiddelen voor het ondersteunen of corrigeren van de fysieke houding van de persoon die bevestigd zijn aan of in de directe omgeving van de persoon, en die niet zelfstandig door de persoon verwijderd kunnen worden, worden niet beschouwd als mechanische fixatie, tenzij die hulpmiddelen buiten hun oorspronkelijke doelstelling gebruikt worden.”.

Art. 56. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/3. Voorwaarden voor afzondering en fixatie om de veiligheid te behouden bij potentieel gevaar, ter preventie van acuut en ernstig gevaar

Afzondering of fixatie om de veiligheid te behouden bij potentieel gevaar, ter preventie van acuut en ernstig gevaar voor de minderjarige of anderen is verboden, tenzij onder de volgende voorwaarden:

- 1° de minderjarige, vermeld in artikel 4, §2, stemt in met de voormelde vorm van afzondering of fixatie, of als de minderjarige niet tot een redelijke beoordeling van diens belangen in staat is, stemmen de ouders in met de voormelde vorm van afzondering of fixatie;
- 2° de maatregel wordt ingezet als laatste redmiddel na uitputting van alle andere mogelijke opties;
- 3° de toepassing van afzondering of fixatie gebeurt alleen op maat van en zo veel mogelijk afgestemd met de minderjarige, de ouders en, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken en de situatie;
- 4° tijdens het toepassen van de maatregel wordt blijvend gezocht naar minder ingrijpende alternatieven en de maatregel wordt uitgevoerd conform de afspraken daarover die op voorhand zijn bepaald in het dossier conform artikel 28/5;
- 5° de jeugdhulpverlener heeft tijdens de maatregel regelmatig contact met de minderjarige;
- 6° de minderjarige heeft tijdens de maatregel altijd de mogelijkheid om heen en weer te communiceren met een nabije jeugdhulpverlener van de jeugdhulpvoorziening.”.

Art. 57. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/4. Voorwaarden voor afzondering of fixatie ter bevordering van ontwikkelings- of ontplooiingskansen van de minderjarige of anderen

Afzondering of fixatie ter bevordering van ontwikkelings- of ontplooiingskansen van de minderjarige of de afzondering of fixatie van de minderjarige ter bevordering van de ontwikkelings- of ontplooiingskansen van anderen is verboden, tenzij de voorwaarden, vermeld in artikel 28/3, zijn vervuld.”.

Art. 58. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/5. Recht op individuele preventie van en afspraken over afzondering en fixatie

In het dossier van de minderjarige wordt, na dialoog met de minderjarige, de ouders, en in voorkomend geval de opvoedingsverantwoordelijken, aangegeven welke preventieve interventies en alternatieven voor afzondering of fixatie ingezet worden, met inbegrip van de voor- en afkeuren van de minderjarige als afzondering en fixatie overwogen wordt, en de manier waarop de ouders en, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken, geïnformeerd worden. Met

behoud van de toepassing van artikel 28/7 motiveert en registreert de jeugdhulpvoorziening het gebruik van de maatregel in het dossier. De Vlaamse Regering kan de voorwaarden waarop de verslaggeving en de registratie moet gebeuren verder regelen.

Na elke afzondering of fixatie volgt een nabespreking met de minderjarige en overeenkomstig de afspraken gemaakt in het dossier, met de ouders, en in voorkomend geval opvoedingsverantwoordelijken en de aanwezige medebewoners. De voormelde nabespreking gebeurt in verhouding tot de maatregelen.”.

Art. 59. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 28/6. Plaats van afzondering

§1. Bij de afzondering, vermeld in artikel 28/2, wordt alleen een afzonderingskamer gebruikt. De voormelde afzonderingskamer voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- 1° de afzonderingskamer is specifiek ontworpen voor het gebruik van afzondering en wordt alleen daarvoor gebruikt;
- 2° de afzonderingskamer biedt een veilige en rustgevende omgeving;
- 3° er is fysieke nabijheid op maat van de minderjarige mogelijk;
- 4° alleen bevoegd personeel kan de afzonderingskamer inkijken en betreden;
- 5° er zijn sanitaire voorzieningen in of aangrenzend aan de afzonderingskamer;
- 6° er wordt voorzien in oriëntatiemogelijkheden. Deze mogelijkheden omvatten in elk geval lichtinval en aan de minderjarige aangepaste tijdsindicatie;
- 7° de minderjarige kan rechtstreeks contact nemen met een jeugdhulpverlener. Er wordt ook in de mogelijkheid voorzien dat de minderjarige met de jeugdhulpverlener heen en weer kan communiceren.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden voor de afzonderingskamer, vermeld in het eerste lid, aanvullen of verder verfijnen.

§2. Bij de afzondering, vermeld in artikel 28/3 en 28/4, wordt de afzonderingskamer, vermeld in paragraaf 1, gebruikt. Afzondering kan alleen in de eigen kamer plaatsvinden als dat is opgenomen in het dossier conform artikel 28/5. De keuze van de kamer waarin wordt afgezonderd wordt gemaakt op maat van de minderjarige. De jeugdhulpverlener oordeelt of de mate van agressie of escalatie afzondering in de eigen kamer toelaat. Als dat niet het geval is, gebeurt de afzondering onder de voorwaarden, vermeld in paragraaf 1 en artikel 28/2.

§3. In de uitzonderlijke gevallen waarin de collectieve afzondering wordt gebruikt conform artikel 28/1, §1, derde lid, gebeurt de afzondering op de eigen kamer van de minderjarige.”.

Art. 60. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde onderafdeling 3 een artikel 28/7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 28/7. Recht op registratie van afzondering en fixatie

In het dossier van de minderjarige worden de volgende elementen opgenomen naar aanleiding van een uitgevoerde afzondering of fixatie als vermeld in artikel 28/2:

- 1° het type maatregel;
- 2° de omstandigheden, de aanleiding of reden en uitgeprobeerde alternatieven;
- 3° het tijdstip van begin en einde;
- 4° afwijkingen ten opzichte van afgesproken maatregelen in het dossier van de minderjarige;
- 5° de eventuele verwondingen bij de minderjarige of de jeugdhulpverleners;
- 6° de eventuele opmerkingen van de minderjarige en in voorkomend geval de vertegenwoordiger van de minderjarige over het verloop van de maatregel;
- 7° de tijdstippen van en observaties tijdens het toezicht en de momenten van communicatie met de minderjarige;
- 8° de nabespreking.

De naam van de verantwoordelijke die de maatregel heeft opgestart of bevestigd wordt tevens geregistreerd.

§2. De jeugdhulpvoorzieningen verwerken de gegevens, vermeld in paragraaf 1 en artikel 28/5, met het oog op het beleid, vermeld in artikel 28/1, §2, en om de kwaliteit van zorg voor de minderjarige te verhogen.

De jeugdhulpvoorzieningen kunnen de gegevens, vermeld in paragraaf 1 en in artikel 28/5 van dit decreet, onderling uitwisselen in het kader van intervisie met als doelstelling het verminderen van het gebruik van afzondering of fixatie. Bij elke uitwisseling wordt bekeken welke gegevens nodig zijn voor de voormelde doelstelling conform artikel 5, lid 1, c), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De Vlaamse Regering kan de gegevens, vermeld in paragraaf 1 en in artikel 28/5, verwerken om het beleid over de preventie van vrijheidsbeperkende maatregelen en voor de afbouw ervan, en in voorkomend geval, over het gebruik van afzondering en fixatie in het bijzonder, te evalueren. De Vlaamse Regering kan bepalen op welke wijze en wanneer de voormelde gegevens worden bezorgd.

Art. 61. In artikel 29 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt het volgende opschrift ingevoegd:

"Klachtrecht
".

Art. 62. Aan hoofdstuk V van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een afdeling 13 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 13. Opleiding, vorming, informeren en sensibiliseren van hulpverlening en minderjarigen en ouders”.

Art. 63. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in afdeling 13, ingevoegd bij artikel 56, een artikel 29/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 29/1. Recht op kwalitatieve en deskundige jeugdhulpverlening

De minderjarige heeft recht op kwalitatieve en deskundige jeugdhulpverlening. De minderjarige wordt begeleid door een adequaat opgeleide en multidisciplinair en divers samengestelde personeelsequipe.

Elk beroepsmatig optreden wordt uitgevoerd door personen die een speciale en aangehouden vorming hebben genoten over de jeugdhulp, en de rechten van kinderen en jongeren, met inbegrip van een vorming over dit decreet.”.

Art. 64. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt in dezelfde afdeling 13 een artikel 29/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 29/2. Vorming en sensibilisering over de rechten

De Vlaamse Regering neemt de nodige initiatieven voor de vorming van het personeel van de jeugdhulpaanbieders, de toegangspoort en het ondersteuningscentrum Jeugdzorg en voor het informeren en sensibiliseren van minderjarigen, ouders en opvoedingsverantwoordelijken.”.

Art. 65. Artikel 30 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 20 maart 2009, wordt opgeheven.

Art. 66. In artikel 31 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het volgende opschrift wordt ingevoegd:

“Overeenstemming van sectorale regelgeving
”.

2° de woorden “de instanties, bedoeld in artikel 30,” worden vervangen door de zinsnede “de Sociale Dienst Jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet integrale jeugdhulp”.

Art. 67. Artikel 32 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013, wordt opgeheven.

Art. 68. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 maart 2019, wordt een artikel 32/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 32/1. Evaluatie van de Vlaamse Regering

Om de drie jaar dient de Vlaamse Regering bij het Vlaams Parlement een rapport in over de evaluatie van dit decreet, met inbegrip van een evaluatie vanuit gebruikersperspectief.”.

Art. 69. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt het volgende opschrift ingevoegd:

“Inwerkingtreding
”.

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Art. 70. Artikel 12/7, §1, en artikel 28/6, §1, 5° en 6°, treden in werking tien jaar na publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 28/1 tot en met artikel 28/7, met uitzondering van artikel 28/6, §1, 5° en 6°, treden in werking drie jaar na publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS